

У хвилю задуми стає перед мною
Те сковане людське нужденне життє,
Стає могилов темною живою
І важким стогнанням серце моє рве.

І холод смертельного болю й розпуки
Стиска моє серце, затемнює світ;
Безсильні, безрідні опадують руки,
Життя зав'ядає, мов в студені цвіт.

Усюди, усюди, де око лиш гляне,
Де звернеться вухо, все чути одну
Відвічну пісню: ой життя погане!
А як би направить, ніяк не збагну!

Учені говорять: «Давно ми се знаєм
І знаємо навіть причини біди,
Ба навіть віддавна працюєм, стараєм,
Щоби кінець лиху зробити! Зажди!

Невдовзі побачиш сам чорне на білім,
Облічене цифрами все до цяти, —
Будущого пітьму ми світлом розвієм,
Всім буде вигідно та весело йти!»

А прості говорять, —ні, прості нічого
Не кажуть, мов мови немає у них, —
Лиш стогонів много і сліз гірких много,
Зневір[и] та смертей і болів страшних.

Вони навіть, бідні, ніколи не визнають
Про вас, щирі душі, що стелите путь

Новим поколінням, —стогнучи вмирають,
До царства майбутнього, знають, не ввійдуть!

Хоч радують душу знання та науки,
Та тяжко ж то бачить голодне дитя,
Чуть сотень стогнання і тисячів муки
Та пісню відвічну про горе життя.

Написано д[ня] 19 травня 1878, досі не друковано.
